

Lotsexamina, provlotsning och ansökningsförfaranden för lotsbrev

TRAFICOM/113784/03.04.01.00/2021

Föreskriftens bakgrund och rättsgrund

I en arbetsgrupp för lotsutbildningen ledd av Transport- och kommunikationsverket (nedan Traficom) konstaterades det år 2020 att det är nödvändigt att uppdatera föreskriften. I arbetsgruppen deltog alla viktiga intressenter i fråga om lotsning: Finn-pilot Pilotage Oy, Rederierna i Finland rf, Lotsförbundet rf och de läroanstalter som anordnar lotsexamina. Både intressenterna och Traficom anser att den gällande föreskriften är otydlig och mångtydig. Detta har visat sig till exempel i det faktum att förfarandena på de läroanstalter som anordnar lotsexamina inte har varit enhetliga. Det har å andra sidan konstaterats att Traficoms förfaranden vid beviljande och förnyande av lotsbrev inte har varit enhetliga. Målet är att utfärda en mer utförlig och entydig föreskrift, där dessa saker preciseras. Målet är även att förbättra förutsättningarna för Traficom och de läroanstalter som anordnar lotsexamina att behandla de sökande jämlikt och tillämpa ett tydligt ansökningsförfarande.

Genom denna föreskrift meddelar Traficom närmare föreskrifter som det genom lotsningslagen (940/2003) är bemyndigat att ge om

- 1) innehållet i delområdena av lotsexamen, om godkännande eller underkännande av prestationer samt om intyg över examen (11 a § 4 mom.),
- 2) de förfaranden, arrangemang, förhållanden och handlingar som gäller provlotsning (11 b § 6 mom.),
- 3) innehållet i examensprogrammet och om examensförfarandena (11 d § 4 mom.), samt
- 4) förfarandena för ansökan om och förnyande av lotsbrev (12 § 4 mom., 14 § 6 mom. och 16 § 7 mom.).

Andra föreskrifter och författningar som hänför sig till ärendet

Lotsningslagen (940/2003)

Statsrådets förordning om lotsning (1385/2016)

Föreskrift om lotsleder och lotsplatser (TRAFI/6915/03.04.01.00/2013).

Föreskriftens syfte

Syftet med föreskriften är att ge närmare föreskrifter än vad lotsningslagen förutsätter om de saker som lagen har bemyndigat Traficom att utfärda föreskrifter. Målet är att säkerställa att de sökande behandlas jämlikt och att verksamheten för examinatorerna och de som anordnar examina stämmer överens med lotsningslagen när det gäller lotsexamina, provlotsning och lotsbrev. Genom föreskriften ges för varje lotsbrev specifika och utförligare krav på innehåll, förfaringssätt, kriterier för bedömning och intyget som beviljas.

Beredning av föreskriften

Utkastet till föreskriften har beretts som tjänstearbete vid Transport- och kommunikationsverket. Intressentgrupperna i fråga om lotsning har hörts till tillämpliga delar i takt med att föreskriftsprojektet har framskridit och de har informerats om hur arbetet avancerat.

Intressentgrupperna har haft möjlighet att ge utlåtanden om utkastet till föreskrift och utkastet till motiveringspromemoria under perioden xx.xx–xx.xx.2021. Begäran om utlåtande har publicerats elektroniskt på Lausuntopalvelu.fi och har därtill skickats till intressentgrupperna per e-post.

Remissrespons

Utlåtanden om föreskriften har getts av...
[kompletteras efter remissbehandlingen]

Ändringar och en bedömning av föreskriftens inverkan

Med tanke på säkerheten och miljön förväntas uppdateringen av föreskriften ha positiva effekter. Traficom ger kunderna och intressentgrupperna närmare och mer detaljerade föreskrifter om lotsexamina och deras innehåll samt ansökningsförfarandena för lotsbrev.

Ändringen av föreskriften väntas inte medföra några betydande operativa eller ekonomiska förändringar i kundernas och intressentgruppernas eller myndigheternas verksamhet. Preciseringen av innehållen i och kriterierna för examina förväntas göra behandlingen av de som ansöker om lotsbrev mer jämlik och jämställd. Framför allt förenhetligas befintliga praxis genom föreskriften, så att de stämmer överens med lagstiftningen och varandra i olika delar av landet och mellan olika aktörer.

Detaljmotivering

1 Allmänt

1.1 Föreskriftens syfte

Genom föreskriften meddelas de närmare föreskrifter som avses i 11 a § 4 mom. i lotsningslagen (940/2003) om innehållet i delområdena av lotsexamen, om godkännande och underkännande av prestationer samt om intyg över examen; om de närmare föreskrifter av teknisk natur som avses i 11 b § 4 mom. i lotsningslagen om förfaranden, arrangemang, förhållanden och handlingar som gäller provlotsning; om de närmare föreskrifter av teknisk natur som avses i 11 d § 4 mom. i lotsningslagen om innehållet i examensprogrammet och om examensförfarandena; om de närmare föreskrifter som avses i 12 § 4 mom. i lotsningslagen om förfarandena för ansökan om och förnyande av styrsedel för lots; om de närmare föreskrifter som avses i 14 § 6 mom. i lotsningslagen om ansökan om och förnyande av linjelotsbrev; samt om de närmare föreskrifter som avses i 16 § 7 mom. i lotsningslagen om förfarandena för ansökan om och förnyande av dispens.

I föreskriften används i huvudsak lotsningslagens definitioner. I punkt 1.2 ges dock en del definitioner som är viktiga i föreskriften. I underpunkterna 2, 4 och 5 förtydligas begreppen för olika aktörer i fråga om lotsexamen. Med sökande avses i föreskriften en person som avlägger lotsexamen eller delområden av den eller obligatoriska övnings- eller lotsfärder för att kunna ansöka om styrsedel för lots, linjelotsbrev eller dispens. Med andra ord är sökande en allmän term för en person som vidtar vilka åtgärder som helst enligt föreskriften för att få ett certifikat. Med ansvarig person för lotsexamina avses i sin tur en namngiven person som har lärarutbildning som lämpar sig för utbildning av sjöfolk och erfarenhet av utbildning med anknytning till lotsexamina eller har avlagt en examen med anknytning till styrsedel för lots eller linjelotsbrev. Denna person är den person på läroanstalten som ansvarar för innehållet i den lotsexamen som läroanstalten erbjuder och för att den överensstämmer med kraven. Examinatorn för lotsexamen är däremot underställd den person som ansvarar för lotsexamina eller den ansvariga person som har lärarutbildning som lämpar sig för utbildning av sjöfolk och erfarenhet av utbildning med anknytning till

lotsexamina eller har avlagt en examen med anknytning till styrsedel för lots eller linjelotsbrev.

Enligt underpunkt 6 i punkt 1.2 preciseras betydelsen av termen begränsat vattenområde som används i lagen. Enligt definitionen avser begränsat vattenområde det enskilda område som nämns i punkten och de farleder inom området där det råder skyldighet att anlita lots. Enligt underpunkt 8 i definitionerna används i denna föreskrift termen farledsspecifik lotsplan för den ruttplan som avses i 11 a § 1 mom. 1 punkten i lotsningslagen. Denna term beskriver bättre dokumentet i fråga och skiljer den farledsspecifika lotsplanen som lotsen upprättar från fartygets ruttplan som befälhavaren upprättar.

I punkten konstateras även att man med formulär i denna föreskrift avser de formulär som utgör bilagorna 10–17 till föreskriften. Formulären publiceras i elektroniskt format på Transport- och kommunikationsverkets webbplats. Eftersom formulären har publicerats elektroniskt på webbplatsen är de i första hand avsedda att fyllas i och skickas till verket elektroniskt.

2 Lotsexamina

2.1 Anordnande av lotsexamina

I punkten föreskrivs att anordnare av lotsexamina ska ansöka om godkännande av Transport- och kommunikationsverket. Anordnare av lotsexamina ska uppfylla de allmänna krav som avses i 11 c § och de särskilda krav som avses i 11 d § i lotsningslagen, de särskilda krav som avses i 10 § lotsningsförordningen samt de krav som ges i denna punkt i föreskriften och som preciserar lagen och förordningen.

Anordnare av lotsexamen ska skicka ett detaljerat examensprogram till Transport- och kommunikationsverket som baserar sig på de examenskrav som är en förutsättning för att beviljas styrsedel för lots, linjelotsbrev och dispens, och som baserar sig på de bestämmelser som ges i lotsningslagen och med stöd av den.

I punkten föreskrivs om minimi innehållet i examensprogrammet och om när examensprogrammet ska skickas på nytt för godkännande. Nytt godkännande krävs vid förändringar i faktorer som anges i punkt 2.1 i föreskriften eller ändringar i andra viktiga faktorer med tanke på avläggandet av examen. Sådana andra förändringar är till exempel ändringar i preciserande förfaranden som finns inskrivna i examensanordnarens examensprogram och som inverkar på avläggandet av examen ur den sökandes perspektiv, såsom tidtabellen för examen.

2.2 Delområden av lotsexamina

2.2.1 Täckritningsprov och farledsspecifik lotsplan

I punkten föreskrivs om innehållet i täckritningsprovet och den farledsspecifika lotsplanen, förfaringssätten, kriterierna för bedömning och intyget över att delområdet har avlagts.

Täckritningsprovet avläggs på tomma sjökort som Transport- och kommunikationsverket publicerar och som finns på ämbetsverkets webbplats. Täckritningsprovet bedöms med hjälp av ett formulär för täckritningsprovet som Transport- och kommunikationsverket har publicerat och som finns som bilaga till föreskriften. Den som avlägger provet ska visa att hen behärskar minst 75 procent av de kunskaper som förutsätts. Formuläret bifogas till ansökan om lotsbrev när den skickas till Transport- och kommunikationsverket. Formuläret undertecknas av både examinatorn för täckritningsprovet och den som avlägger provet. Det undertecknade formuläret sparas i Transport- och kommunikationsverkets ärendehanteringssystem.

Med farledsspecifik lotsplan avses en detaljerad plan till stöd för fartygets navigering i farleden. Avsikten är inte att göra en ruttplan, som utarbetas för fartygets färd från kaj till kaj. I bedömningen av den farledsspecifika lotsplanen beaktas vad minimikraven på innehållet är enligt föreskriften. Syftet med den farledsspecifika lotsplanen är att den som ansöker om lotsbrev ska ta reda på viktiga faktorer till stöd för navigeringen i farleden och göra observationer under övningsfärderna. Syftet är därtill att den farledsspecifika lotsplanen ska ge den sökande ett bra stöd när hen navigerar i farleden efter att hen har beviljats lotsbrev.

2.2.2 Skriftligt prov

I punkten föreskrivs om innehållet i det skriftliga provet, förfaringssätten, kriterierna för bedömning och intyget över att delområdet har avlagts.

Som ett nytt tillägg föreskrivs att det skriftliga provet ska bestå av två olika delar, som består av frågor om författningar (del 1) och frågor om farleden (del 2). När det gäller dispens består del 2 dock av frågor om det begränsade vattenområdet. Transport- och kommunikationsverket fastställer frågorna i provet och ser till att de är aktuella. Transport- och kommunikationsverket ser till att frågorna skickas till den som anordnar examen. Genom detta främjar man att prov som ordnas av olika examensanordnare är sinsemellan jämförbara. Genom detta säkerställs även att det som efterfrågas i provet är ändamålsenligt med tanke på lotsningsverksamheten och sjösäkerheten.

2.2.3 Prov i fartygssimulator

I punkten föreskrivs om innehållet i provet i fartygssimulator, förfaringssätten, kriterierna för bedömning och intyget över att delområdet har avlagts. I punkten fastställs närmare de faktorer som den sökande ska kunna visa prov på i provet i fartygssimulator, och de förfaringssätt som tillämpas på provet definieras närmare. I punkten preciseras bland annat hurdan personal som förutsätts för att ta emot provet och på vilket språk provet avläggs.

2.2.4 Träning i fartygssimulator

I den gällande föreskriften specificeras inte träning i fartygssimulator. I denna punkt föreskrivs specifikt om innehållet i träningen i fartygssimulator, förfaringssätten, kriterierna för bedömning och intyget över att delområdet har avlagts. Träning i fartygssimulator är en viktig del av förnyandet av styrsedel för lots eller linjelotsbrev, och genom den säkerställer man att lotsens yrkesskicklighet upprätthålls samt tränar man på ett kontrollerat sätt i synnerhet sådana specialsituationer som är sällsynta i den praktiska lotsningsverksamheten. Syftet med simulatorträningen är framför allt att simulera situationer som inte kan tränas på fartyget på ett säkert sätt.

3 Provlotsning

I punkten föreskrivs om innehållet i provlotsningen, förfaringssätten, kriterierna för bedömning och provlotsningsprotokollet som upprättas över avläggandet av delområdet. Föreskriften motsvarar i allt väsentligt den gällande föreskriften, men omformuleras så att den stämmer överens med de övriga punkterna i föreskriften.

4 Ansökningsförfaranden

I föreskriften beskrivs mer detaljerat än i dag förfarandena för ansökan, förnyande och ändring av respektive certifikat. Som bilagor till föreskriften ska nu även fogas sådana förlagor till intyg och ansökningsformulär som anknyter till ansökningsförfarandena för och beviljandet av lotsbrev.

4.1 Styrседel för lots och 4.2 Linjelotsbrev

I punkt 4.1 föreskrivs mer i detalj om lotsningsförfordningen och de förfaranden som man följer vid ansökan om första styrседel för lots, följande styrседel för lots eller vid förnyande av styrседel för lots. Motsvarande föreskrifter om linjelotsbrev ges i punkt 4.2. I punkterna ovan föreskrivs utförligt om hur många övnings- eller lotsfärder som den sökande ska ha avlagt i respektive situation. I alla situationer ska den sökande avlägga minst del 2 av det farledsspecifika skriftliga provet, om vilket föreskrivs i punkt 2.2.2. Del 1 av det skriftliga provet som definieras i den aktuella punkten ska avläggas om det har gått över tolv månader sedan det föregående skriftliga provet avlades. Vid ansökan om första styrседel för lots eller linjelotsbrev ska dessutom täckritningsprovet som avses i punkt 2.2.1 avläggas och en farledsspecifik lotsplan upprättas samt ett prov i fartygssimulator som avses i punkt 2.2.3.

Vid ansökan om följande styrседel för lots eller linjelotsbrev eller vid förnyande av styrседel för lots eller linjelotsbrev ersätts provet i fartygssimulator med träning i fartygssimulator enligt beskrivningen i punkt 2.2.4, om det har gått mer än fem år sedan föregående prov eller träning, eller med ett tillräckligt antal (åtta) årliga lotsfärder under giltighetstiden för styrседeln för lots eller linjelotsbrevet som ska förnyas. För att examinatorn för lotsexamen ska kunna utarbeta en examen med det innehåll som krävs för den sökande ska den sökande när hen beställer lotsexamen för examinatorn uppge hur många färder hen har gjort årligen. Den sökande åläggs även att till Transport- och kommunikationsverket skicka ansökningsformuläret för styrседel för lots eller för linjelotsbrev efter att hen har avlagt de färder som krävs och tagit emot intygen över godkända delområden av lotsexamen.

4.3 Dispens

I punkt 4.3 preciseras vad den sökande ska avlägga när hen ansöker om den första dispensen och när hen förnyar dispensen. I punkten preciseras erfarenheten av navigering med fartyget som utgör villkoret för beviljande och förnyande av dispens för den farled eller de farleder som ansökan gäller. Genom föreskriften preciseras hur den sökande vid den första ansökan om dispens ska visa enligt lagen tillräcklig erfarenhet av att under de senaste fem åren ha navigerat fartyget på den eller de farleder som ansökan gäller. I föreskriften förutsätts att den sökande har varit befälhavare eller styrman för fartyget eller ett motsvarande fartyg i tolv månader eller minst åtta månader, och därtill ha utfört träning i en fartygssimulator i vissa delar av de farleder som ansökan gäller. I föreskriften fastställs därtill ett minimiantal övningsfärder för respektive begränsade vattenområde eller träningstillfällen i en fartygssimulator som förutsätts för att kunna påvisa navigeringserfarenhet. Både vid ansökan om och förnyande av den första dispensen ska den sökande avlägga del 1 och 2 av det skriftliga provet enligt punkt 2.2.2.

I punkt 4.3.3 föreskrivs om situationer för vilka man vill ändra dispensen. Ändring skulle i praktiken vara nödvändigt om man vill lägga till ett nytt fartyg på dispensbrevet eller om uppgifterna om fartyget på brevet ändras. Sådana situationer kan vara till exempel att fartygets ägare eller flaggstat ändras. Ett nytt tillägg i punkt 4.3.4 i föreskriften är kriterier för fartygens likvärdighet. Genom det harmoniseras tvetydigheterna som är förknippade med uttrycket "fartyg som till storlek och tekniska egenskaper i allt väsentligt motsvarar det fartyg som ansökan gäller" som används i lagen.

Ikraftträdandet av/tidtabellen för föreskriften

Planen är att få föreskriften att träda i kraft hösten 2021.